

NASTAVLJA SE

JULA ove godine bili smo primorani finansijskim teškoćama da prekinemo objavljivanje Biltena, i najavili da ćemo izlaziti u formatu zidnih novina. Situacija se u međuvremenu malo popravila, bar što se sredstava za izdavanje Biltena tiče.

Srbija nastavlja da živi u okvirima stendbaj aranžmana sa MMF-om iz februara ove godine. I dalje nam se totalna privatizacija i privlačenje stranih investicija nameću kao jedina perspektiva. Stvarnost ove perspektive komentarišu Milorad Cerović, jedan od više hiljada bivših radnika NIS-a koji su na svojoj koži osetili investiciju Gazproma, i IT inženjer Đorđe Palibrk, privilegovani zanatlija koji nema zašto da se žali. Naročito monstuzno lice privatizacija pokazuje bivšim radnicima i stanarima Samačkog hotela rakovičkog Dvadesetprvog maja, koji već godinu dana žive bez vode, struje, grejanja. Na skupu Tzv. STAMBENO PITANJE, koji smo u oktobru organizovali u saradnji sa inicijativom *Ko gradi grad*, učesnici su potpisali pismo predsedniku opštine Rakovica i direktoru Agencije za privatizaciju sa zahtevom da prekinu okrutno postupanje prema stanarima Samačkog hotela. Mesec dana kasnije, sa zimom na pragu, odgovora još uvek nema. Sindikat novinara Srbije i Profesionalno udruženje novinara Srbije nastavljaju borbu protiv privatizacije medija. Ponovo smo tu da ih podržimo.

Učitelj neznalica i njegovi komiteti

za samoobrazovanje

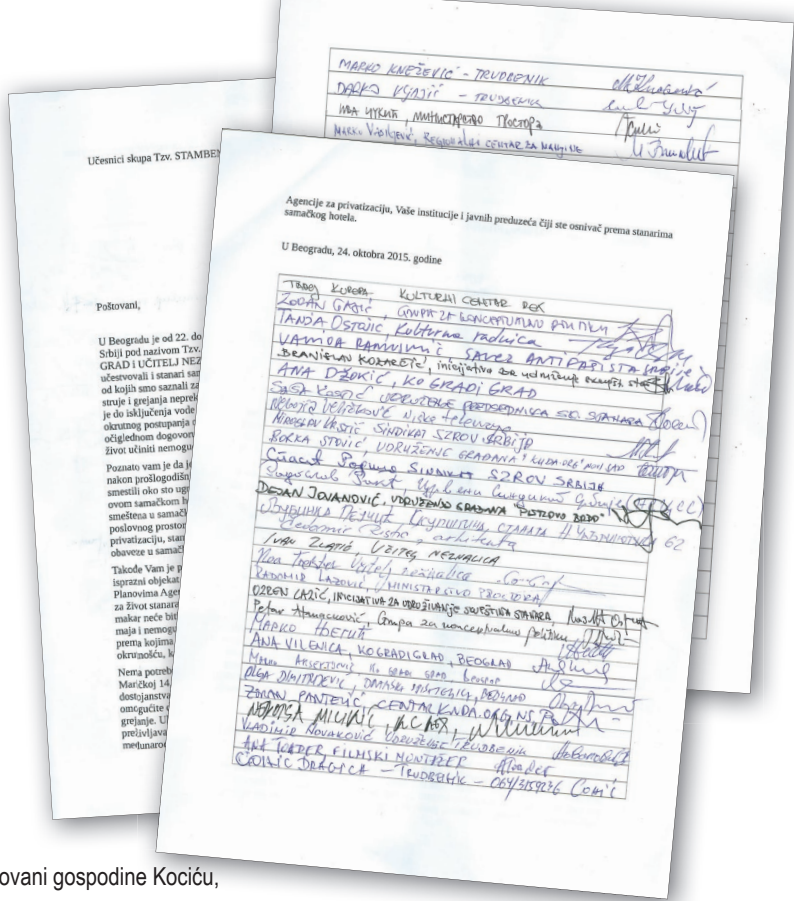
Riliten

uciteljneznalica.org društvena pitanja

Imenovati TO ratom

Otvoreno pismo predsedniku Opštine Rakovica sa skupa Tzv. STAMBENO PITANJE

Poštovani gospodine Kociću,

U Beogradu je od 22. do 24. oktobra održan međunarodni skup o problemima stanovanja u Srbiji pod nazivom Tzv. STAMBENO PITANJE, u organizaciji inicijativa KO GRADI GRAD i UČITELJ NEZNALICA, uz podršku Fondacije Hajnrih Bel. U radu ovog skupa su učestvovali i stanari samačkog hotela preduzeća Dvadesetprvi maj u Maričkoj 14 u Rakovici, od kojih smo saznali zapanjujuće činjenice o neljudskim uslovima u kojima žive – bez vode, struje i grejanja neprekidno od 8. oktobra 2014. godine. Posebno smo zatečeni činjenicom da je do isključenja vode i struje došlo ne zbog dugova koje su stanari napravili, već zbog okrutnog postupanja organa Opštine i Republike koji svojim postupanjem i nepostupanjem, u očiglednom dogovoru pokušavaju da objekat u Maričkoj 14 isprazne od stanara tako što će im život učiniti nemogućim.

Poznato vam je da je deo duga, koji ukupno iznosi oko 400.000 dinara, nastao tako što su nakon prošlogodišnjih majskih poplava Crveni krst i Opština Rakovica u samački hotel smestili oko sto ugroženih lica iz Resnika, Kijeva i drugih okolnih mesta. Neki od njih su u ovom samačkom hotelu boravili sve do jeseni. Zbog duga koji su napravila lica koja su smeštena u samački hotel Vašom odlukom, kao i zbog duga koji su napravili zakupci poslovnog prostora u samačkom hotelu, odgovornošću Dvadesetprvog maja i Agencije za privatizaciju, stanari već godinu dana žive bez vode i struje iako su jedini koji su svoje obaveze u samačkom hotelu redovno izmirivali.

Takođe vam je poznato da Agencija za privatizaciju kao stečajni upravnik pokušava da isprazni objekat od stanara koji nemaju drugi krov nad glavom niti sredstva da ga obezbede. Planovima Agencije pomaže dug koji ste napravili, koji je prouzrokovao nemoguće uslove za život stanara i dodatni pritisak da se iseile i da nadu sebi neko stambeno rešenje u kom im makar neće biti ugroženo zdravlje. Poznato vam je i da stanari, usled stečaja Dvadesetprvog maja i nemogućnosti da nadu novo zaposlenje, spadaju u najranjiviji deo stanovništva u Srbiji, prema kojima državne institucije treba da postupaju sa posebnom pažnjom, a ne sa posebnom okrutnošću, kao što to Vi činite.

Nema potrebe da vam prenosimo detalje o ozbiljnim zdravstvenim problemima stanara u Maričkoj 14, koji zbog Vaših odluka već godinu dana žive ispod svakog nivoa bezbednosti i dostojanstva. Zahtevamo da, u saradnji sa Agencijom za privatizaciju ili bez nje, odmah omogućite da se stanarima samačkog hotela Dvadesetprvog maja uključe struja, voda i grejanje. Ukoliko ne sprečite da ovi ljudi provedu još jednu zimu bez uslova za elementarno preživljavanje, naša udruženja će iskoristiti sve raspoložive mogućnosti da pred domaćim i međunarodnim institucijama pokrenu postupke zbog okrutnog i ponižavajućeg postupanja Agencije za privatizaciju, Vaše institucije i javnih preduzeća čiji ste osnivač prema stanarima samačkog hotela.

U Beogradu, 24. oktobra 2015. godine
Učesnici skupa Tzv. STAMBENO PITANJE

Kuda to tone Srbija?

ONO ŠTO SE RADILO IZA KULISA NIS-a nema ni ukusa ni mirisa

Čovjek daleko od visoke politike, kada osjeti da je ono što politika radi, (ili ono što prećutkuje) tragično po njega lično, a i širi sloj građana, odluči da presaviije tabak, i pokuša da javnosti ukaže na zločin bez kazne, na selektivnu primjenu zakona, na hrabre ljude (koji nijesu hrabri zato se ničega ne boje, već zato što se ničega ne stide).

ČIME sam ja to sve mučen i inspirisan da bih se odlučio na ovaj korak traženja pravde? Podsjećam javnost da je zabludjela srpska vrhuška u toku 2008. godine potpisala preuzimanje većinskog paketa akcija NIS. Zlatna koka Srbije je procenjena nepodnošljivo nisko, te je tako praktično data na poklon naftno gasnom gigantu Gazprom neftu. Na to Srbije početkom 2009. godine, kročili su neki nezajajljivi sinovi RF, poklonoprimitci odjevni u menadžerske uniforme, a potomci braće iz grmena velikoga iz koga su nikli Dostojevski, Puškin, Jesenjin, Gorki, Solženicin. Radovali su se radnici NIS i šire.

Ali za kratko. Samo do trenutka kada su shvatili da je u pitanju dolazak ljudi sa nečistim namerama, koji su preuzeli komandu nad nad gigantom NIS. U zemljine vene, ove menadžerske sjene su ubrizgale otrov zvani **pohta za profitom** po svaku cijenu. Shvatili su da zahvatjanja, a time i profit mogu podići ako izmijene Socijalni program (SP), kao sastavni deo međunarodnog kupoprodajnog ugovora (MKPU). Ali u tome nijesu uspjeli. Onda su prešli na plan B – akcijama čestih promena kolektivnih ugovora u 2011, 12, 13, 14. godini, i naravno da su se jako zauzeli za promjenu Zakona o radu, ne bi li nekako legalizovali pljačku stoljeća u Republici Srbiji. To su učinili planiranom i nedovoljno dobro smišljenom pripremom, uz davanje saglasnosti JSO NIS a.d.

Generalni direktor NIS Kiril Kravčenko, poslije nekoliko dobrovoljnih programa i dva Programa tehnoloških viškova, prvi i treći program TV, kojim planira otkaz ugovora o radu 247 zaposlenih, 15. aprila 2015. godine, što obrazlaže padom profita sa 50 na 39 milijardi dinara. A odmah zatim donira SD Partizan i Crvena zvezda, gradovi Pančevo, Novi Sad, Beograd itd, čime demantuje svoje obrazloženje. Paralelno se realizuje pljačka 247 zaposlenih, kojima se isplaćuje otpremnina još niža od iznosa prethodnih otpremnina, manja od ugovorene za 275 evra po godini staža u NIS-u.

A o ugovorenom delu otpremnine, koji se odnosi na staž van NIS-a, nema ni govora. Tako je mene lično NIS opljačkao za više od 10.000 evra, naravno opljačkano je i ostalih 246 kolega. Ostavljen nam je prostor za trnovito utuženje i prema sudovima ide novih više od 500 tužbi, tako da ukupan broj tužbi protiv NIS, po raznim osnovama, prelazi broj od 5000. Država Srbija nijemo posmatra kako Kravčenko toriše 10.000 zaposlenih i nanosi im ogromni duševni bol, narušava profesionalni ugled i ljudsku čast. Ranije je to urađeno u više navrata od 2009. godine, ali o tome se u javnosti skoro ništa nije čulo. Da se ne naudi imidžu društveno kvazi odgovorne kompanije i nazovli lidera u regionu. Lidera koji nije birao sredstva da dođe do profita, lidera koji je do svog grešnog i nezakonitog profita stigao javnom pljačkom, tajno pripremljenom.

Vlada i ministri su to nijemo posmatrali, iako su im slata pisma i otvarane oči. Nametnuo se logičan zaključak: ili imaju finansijsku korist od nepoštovanja SP, ili su u vazalnom odnosu, pa ne smeju da se suprotstave magnatu Kirilu Kravčenko.

Ministar pravde bi se trebao zapitati otkud toliko tužbi? Među tužiocima ima mnogo pravnika koji su nekad radili u NIS-u. **Posebno je tužno i simptomatično, da Apelacioni sudovi pobijaju presude Osnovnih sudova.** Kao da u Osnovnim sudovima sjede nezalce, a u Apelacionim veliki poznavaoči i tumači domaćih zakona, ali prije

donator:

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO • OPEN SOCIETY FOUNDATION

partneri:

Imenovati TO ratom

Izdavač:
Učitelj neznalica i njegovi komiteti
Urednik:
Ivan Zlatić
Dizajn i prelom:
Matija Medenica

svega međunarodnih Ugovora. Majkl Davenport baš na ovim argumentima temelji saglasnost za otvaranje poglavlja za pristupanje Srbije evropskoj uniji.

Naše Udruženje bivših radnika i malih akcionara NIS-a (UBRIMAN), bezuspešno je pokretalo krivične prijave protiv učesnika u **planiranju, pripremi i izvršenju** krivičnih djela, koja krivični zakonik RS poznaje kao: 1 *obmana*, 2 *prevara*, 3 *izdaja interesa*, 4 *pljačka*, 5 *zloupotreba položaja*, 6 *nezakonito bogaćenje*, koja rutinskim istražnim radnjama mogu biti nedvosmisleno potvrđena. Ostaje nejasno zbog čega Tužilaštvo u Novom Sadu okreće glavu od krivične prijave protiv JSO NIS a.d, ignoriše materijalne dokaze prevare, obmane i izdaje interesa zaposlenih u korist poslodavca, u ličnu korist? Pomenute neprikosnovene istine, na žalost ne mogu da se nađu na stranicama srpskih štampanih medija niti na elektronskim medijima. Pitamo se da li svim medijima u Srbiji upravlja GD NIS, KK, ili neki visoki funkcioner vlade RS? Dobro je da postoje Srbi koji nijesu spremni da zamijene vid za marketinški privid. Oni svojom hrabrošću i upornošću neće dozvoliti da laž istinu u more potopi.

Posle ustoličenja predsjednik vlade AV izjavi da će preispitati privatizaciju NIS-a, to potvrdi i ministar unutrašnjih poslova NS, ali se sve završi na riječima. Sam AV, u TV emisiji Čirilica otvoreno i hrabro priznaje da je mnogo radio i mnogo grešio, ali svaki put ustajao. Hvala mu za iskrenost i priznanje, ali ne i za greške. Srbiji treba predsjednik vlade koji malo ili nimalo griješi i koji ne pada, a ne koji mnogo griješi i koji često pada i poslije svakog pada ustaje! Zbog tih mnogih grešaka članovi napredne stranke AV sasvim opravdano daju logističku podršku reprezentativnim sindikatima Telekoma Srbija, da ne bude prodat tudinu.

Da ne dožive sudbinu bivših radnika NIS-a. A gospodin AV se tome neopravdano čudi...
U Srbiji je našalost postalo pravilo da opozicija kada dođe na vlast, prevrće čurak naopako i počinje vući iste one poteze koje je do pobjede kritikovala! To odlično pokazuje primjer pokušaja prodaje velike kompanije Telekom Srbija. Ali reprezentativni sindikati Telekomu nijesu pokazali volju za izdajom interesa svojih zaposlenih. Naprotiv, pokazali su zube i u nekoliko navrata, pa i 11.11.2015. godine, kada su aktuelnoj vlasti, na dobro organizovanom protestu rekli NE. Svaka im čast!

I pomogli AV da ne napravi veliku grešku, kakva se dogodila prethodnicima sa NIS-om.

Na dušu Vladi Srbije kritike i krivice vezane za privatizaciju NIS, zato što nije:

- ništa preduzela da preispita štetnost privatizacije NIS-a,
- napravila pokušaj da raskine štetni Međunarodni Ugovor o kupoprodaji NIS-a,
- pokazala minimum volje da, kao garant po Ugovoru, zaštiti prava zaposlenih,
- uticala da se sudski postupci odvijaju pravilnije, a prije svega efikasnije, što podrazumijeva da se što hitnije sistemski riješi svih 5000 radnih sporova, prinudivši time zaposlene da traže svoja prava u Strazburu, utičući na nušenje između RS.
- spriječila nezakoniti teror menadžmenta NIS nad zaposlenima, u toku pet godina gaženje prava zaposlenih – što je i pravosnažno sudski potvrđeno, a što NIS nije izvršio, a zbog čega se bivši zaposleni sada nalaze u fazi socijalnog egzodusa.
- i pored više pravosnažnih presuda Apelacionih sudova, uticala da se vinovnicima zlostavljanja zaposlenih u društveno odgovornoj kompaniji NIS, otkauzu Ugovori o radu!

Hadži Milorad A. Cerović, dipl. el. inž.

Član Upravnog Odbora Udruženja bivših radnika i malih akcionara NIS-a

STRANI INVESTITORI

NA udaljenom Pacifiku domorodac skriven u žbunju posmatra na čistini ispred sebe grupu uniformisanih ljudi. Grupa je nervozna, u iščekivanju. Potom direktno sa neba sleće velika govedena ptica. Vojnici oduševljeno uzvikuju, a domorodac u njihovom jeziku razabira je ptica donela *tovar*. Ta reč se neprestano ponavlja i čini vojnike srećnim. A kako i ne bi, kad *tovar* nosi hranu, odeću – primećuje domorodac i odlazi kod poglavice.

Tu ra ta ta hi tu ha tu tu – kaže on.
Ma ti ti tu tu ne ne mila mila ti ti – poglavica je u neverici.
Oh oh ma *tovar* uh uh – nastavlja očevidac.
I tako traje ubeđivanje sve dok se poglavica kao izvršni, pa i vrač kao sudski organ, a i svi ostali kao skupština ne uvere na licu mesta da *tovar* zaista donosi sreću vojnicima pravo sa neba. I šta drugo da zaključie, nego da samo treba da rade sve što i vojnici, pa će i oni napraviti istu takvu čistinu, imaće iste onakve kuće, čak i onu koja stoji visoko iznad ostalih.
Da li su domoroci dočekali svoj *tovar*? Možete pitati Ričarda Dokinsa koji je izučavao ovaj fenomen, a možete da odgovorite i sami.

Na dalekom Divljem zapadu u jednom indijanskom selu vlada zabrinutost zbog nestašice hrane i pojave neke ranije nepoznate bolesti. Utom u selo stiže grupa belaca koji nude vatrenu vodu, a zauzvrat traže krzna. Ali Indijancima nije do cuge, njima treba hrana, lekovi. „Ma nije problem“, kaže belac, „Jesam li vas ikad slagao, ma niko ne sme da vas bije, pošteno, ma gotov je, narod se saginjati neće, svim srcem, da živite kao sav normalan svet, ko sme da vas pogleda u oči, gde su indijanske zemlje tu će biti Indijanci.“ Čim je belac sve ovo izgovorio u selu nasto opšte veselje. Dolazi bolja budućnost.

Poglavica daje grupu najboljih ratnika, mada nehranjenici i načetih bolestima, da pomognu belcu da izgradi brvnaru u koju će se donositi krzna, a u kojoj će on čak zaposliti poglavčinu ženu i otvoriti još preko 8 radnih mesta. Na svečanom otvaranju vrač blagosilja u ime Manitua novi objekat, belac se nadovezuje, pominje investicije, finansijski multiplikator, bolju klimu za privredivanje. Želja mu je da zadrži mlade Indijance u indijanskom selu, da ne odlaze već da tu nadu bolju budućnost.

I ovu priču je teško potvrditi, ali ako je verovati Čiku i Zagoru, belac je čak nacrtao plan novog sela bliže

reci, takoreći sela na vodi, koje će početi da gradi čim zaradi na krznima. Međutim, na kraju je od svega ostala samo prazna brvnara i plan sela na vodi. Indijanci ostaše bez krzna sa praznim lovištima da čekaju novog investitora, jer je onaj prvi otišao u sudсно pleme koje je ponudilo bolje uslove.

U stvarnosti, bogu hvala, ljudi nisu naivni, nesnalžljivi i ranjivi kao u rasističkim vicevima. Čak i kada ne znaju puno o savremenom svetu koji se ubrzano menja, ipak imaju dovoljno zdravog razuma i uhodane načine da izadu na kraj sa novim i nepoznatim izazovima: planinu Radovan, Milana Tarota, Milana Tarota, badnjak na automobilu, hrast u Tjanju... Da, mediji prenose da u Tjanju postoji hrast lužnjak koji leči sve bolesti samo ako sedite pored njega, a posebno pomaže kod cirkulacije u rešavanju problema sa proširenim venama, kod nesаницe, pozitivno utiče na psihu, obnavlja imuni sistem, otklanja bolove u kostima... Ustvari je trebao biti lipa, tačnije dve lipе koje bi bile bliže hramu, ali svejedno pravi čudesa.

Šta, ne verujete?
Pa pola sveta se sjatilo u *suvu banju* u Tjanju, dolaze iz Nemačke, Austrije, Slovenije... čak i iz Amerike! Traže svoj *tovar*, selo na vodi, mesto pored hrasta... A oni pak napredni među nama, koji se razumeju u moderne ekonomske tokove i strpljivo čekaju investitore, ljubavno im žele dobrodošlicu na tržištu usluga.

Đorđe Palibrk, IT inženjer

Pismo Evropskoj komisiji, Delegaciji Evropske unije u Beogradu, Svetskoj federaciji novinara i Evropskoj federaciji novinara

Poštovani,

Uz obrazloženje da „to zahteva Brisel“ u Srbiji je zvanično ugašena državna agencija Tanjug. Uz isto obrazloženje vlast i medijska zajednica (Udruženje novinara Srbije, Nezavisno udruženje novinara Srbije, Nezavisno društvo novinara Vojvodine, Asocijacija štampanih medija, Asocijacija nezavisnih elektronskih medija, i Lokal press) insistirali su na donošenju medijskih zakona kojima je, protivno Ustavu Srbije, država proterana iz medija. Godinu i tri meseca od donošenja „reformskih zakona“, na medijskoj sceni Srbije je apsolutni haos. Mediji su pretvoreni u oružje medijskog podzemlja i prikrivenih vlasnika, a novinarstvo tone u potpuni mrak.

Državna agencija Tanjug, odlukom Vlade Srbije prestala je da postoji 5. novembra, na svoj 72. rođendan. Odluka je doneta na osnovu Zakona o javnom informisanju i medijima i Zakona o Tanjugu. Prvim je predviđeno da se mediji privatizuju do 31. oktobra. Ukoliko se ne javi kupac zaposlenima se dele besplatne akcije, ukoliko ih već nisu dobili po drugom osnovu. Mali broj zaposlenih u medijima ispunjava ovaj uslov, jer je većina građana Srbije u dosadašnjem procesu privatizacije ostvarila pravo na besplatne akcije.

Drugim zakonom precizirano je da Tanjug prestaje da postoji potpisivanjem kupoprodajnog ugovora, ili najkasnije 31. oktobra ove godine. Za Tanjug, ni posle dva kruga, nije bilo zainteresovanih kupaca, pa je 31. oktobra ugašen, a zaposleni su ostali bez prava na akcije. Mnogo je onih koji veruju da je namera zakonodavca bila da se Tanjugu ne da šansa da preživi. Ministarstvo kulture i informisanja i Agencija za privatizaciju, institucije koje su bile nadležne za sprovođenje i praćenje procedure, sada žele svu krivicu da prebace na zaposlene.

Vest da se gasi državna informativna agencija nikog nije ostavila ravnodušnim. Javnost je burno reagovala ukazujući da Srbija ostaje bez važnog izvora informisanja. Tanjugu je podrška stigla i od kolega brojnih svetskih novinskih agencija, koje ne kriju da su zaprepasčene potezom srpskih vlasti.

Sokiran je premijer Srbije, iako je lično potpisao odluku o gašenju Tanjuga. Zatečeni su i narodni poslanici koji su 2. avgusta 2014. godine gotovo jednoglasno podržali beskompromisni izlazak države iz medija. Iznenađen je i UNS.

Bez obzira na kolektivnu zgranutost, odluka o gašenju Tanjuga je usvojena, objavljivanjem u *Službenom glasniku* je stupila na snagu, pa formalno-pravno državna agencija više ne postoji! Tako, ipak, ne misli premijer koji je izjavio „da mu je stalo do Tanjuga“ i da će se potruditi da nađe rešenje. Nejasno je koja će te formula spasiti preduzeće koje više ne postoji, kako naći kupca, strateškog partnera za ugašenu firmu, kako sačuvati državnu agenciju ako su na snazi zakoni koji apsolutno isključuju takvu mogućnost i ne ostavljaju baš nikakav prostor za takozvanu pravnu gimnastiku.

Jedino rešenje je hitna izmena medijskih zakona, a razloga ima više:
1. Zabrana državi (lokalnoj samoupravi) da osniva medije u suprotnosti je sa članom 50 Ustava Srbije, zbog čega su pre više od godinu dana Sindikat novinara Srbije (SINOS) i Profesionalno udruženje novinara Srbije (PROUNS) podneli Inicijativu Ustavnom sudu, ali odgovora nema. Ova zakonska odredba ima izuzetno štetno dejstvo na pravo pripadnika nacionalnih manjina da budu informisani na svom jeziku.

2. Medijski zakoni su u suprotnosti i sa Medijskom strategijom koju je usvojila Vlada Srbije. Tim dokumentom predviđeno je postojanje šest regionalnih javnih servisa u centralnoj i južnoj Srbiji.

3. Zakon je, suprotno prethodnom, dozvolio firmama iz „of-šor“ zone da osnivaju medije, čime su pravi vlasnici medija (i njihovih interesi) sakriveni od javnosti. Netransparentno vlasništvo direktno uskraćuje mogućnost uvida u dozvoljenu koncentraciju kapitala.

4. Sporno je i finansiranje. Zakon je omogućio samo medijskim udruženjima koja su se zalagala za privatizaciju medija da imaju predstavnike u komisijama koje raspodeljuju novac građana Srbije. Komisije su novac dodelile udruženjima koja su ih delegirala, ali i političarima (sredstva iz budžeta su dobile dve firme sina i supruge ministra odbrane), kompromitujući u startu ideju projektnog finansiranja i otvarajući širom vrata – korupciju.

Posebno želimo da ukažemo na to da ovi zakoni nisu u interesu javnosti, već su pisani za potrebe finansijsko-političkog lobija uz podršku odabranih udruženja. Novinarske organizacije i asocijacije koje su se protivile ovakvim zakonskim rešenjima bile su u startu diskriminisane time što im je uskraćeno da učestvuju u radu tela koja su pripremala zakone. Ministarstvo kulture i informisanja nastavlja da ignoriše SINOS čak i nepozivanjem na skupove koje organizuje, uz obrazloženje da je „poziv upućen samo medijskim udruženjima i asocijacijama“ (!).

Zbog dešavanja sa Tanjuguom, medijskog haosa i urušavanja profesije, SINOS i PROUNS uputili su poziv ministru kulture i informisanja Ivanu Tasovcu i državnom sekretaru Saši Mirkoviću da podnesu ostavke. Većina beogradskih medija je to prećutala, između ostalih, i Javni servis RTS kao i dva dnevna lista koja su delimično u državnom vlasništvu *Politika* i *Novosti*.

S poštovanjem,

U Beogradu, 13. novembra 2015. godine
Dragana Čabarkapa, predsednica SINOS
Jelena Vučićević, predsednica PROUNS